

УДК 352/354

DOI [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2023-4\(70\)-9](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2023-4(70)-9)

Олександр СЕМІЛЕТОВ

доктор філософії публічного управління та адміністрування, науковий співробітник наукового відділу управління у сфері цивільного захисту, Навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту, вул. Лермонтовська, 28, Харків, Україна, 61024

ORCID: 0000-0002-7903-0098

Oleksandr SEMILETOV

Doctor of Philosophy in Public Management and Administration, Research Fellow of the Scientific Department of Management in the Field of Civil Defense, Educational Scientific Production Center of the National University of Civil Defense of Ukraine, 28, Lermontovska St, Kharkiv, Ukraine, 61024

ORCID: 0000-0002-7903-0098

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

IMPACT OF DIGITALIZATION ON LOCAL GOVERNMENT TRANSFORMATION

У статті подано результати дослідження Цифрової трансформації сучасного суспільства що суттєво впливає на різні сфери життя, зокрема на місцеве самоврядування. Ця наукова робота присвячена вивченню впливу цифровізації та трансформації місцевого самоврядування, шляхом аналізує ролі та значення електронних технологій у зміні підходів до оптимізації функцій місцевого самоврядування. Зокрема, робота розглядає ефективність впровадження інтерактивних платформ для взаємодії громадськості та влади, а також вплив цифрових інструментів на забезпечення прозорості та відкритості у процесах прийняття рішень на рівні місцевої влади, досліджується роль інтернет-технологій у забезпеченні активної участі громадян у вирішенні місцевих питань та формуванні позитивного взаємодії між громадськістю та владою. Що дає можливість проаналізувати діяльність органів влади та висвітлити динаміку змін місцевого самоврядування та визначаються перспективи подальшого розвитку сучасного інформаційного суспільства. Також у дослідженні значну роль приділено сучасним викликам та можливостям, що виникли внаслідок бурхливого розвитку науково-технічного сектору та головною метою яких є створення сприятливих вимог до інформатизації та цифровізації місцевого самоврядування, захисту особистої інформації громадян, кібербезпеці та необхідності визначення етичних стандартів використання цифрових технологій в публічно-адміністративних процесах.

Окрема увага приділяється взаємодії між різними рівнями влади та можливості вирішення проблем координації та інтеграції міжрівневих інформаційних систем.

На основі отриманих результатів дослідження робляться висновки щодо потенційних переваг та викликів, які супроводжують цифрову трансформацію місцевого самоврядування, а також запропоновані рекомендації для оптимізації використання цифрових інструментів у практиці місцевого управління. Крім того, у статті розглядається важливість розвитку навичок та компетенцій у сфері інформаційних технологій серед працівників місцевих органів влади та громадянського суспільства. Автори аналізують можливості для підвищення рівня інформаційної грамотності та створення освітніх програм, спрямованих на забезпечення всебічного розуміння і використання цифрових інструментів для поліпшення взаємодії між громадянами та органами місцевого самоврядування.

Усі ці аспекти допомагають визначити ключові напрямки подальших досліджень та розвитку цифрового місцевого самоврядування в умовах сучасного інформаційного суспільства.

Ключові слова: публічне управління та адміністрування; місцеве самоврядування; електронне урядування.

The article presents the results of the study The digital transformation of modern society, which significantly affects various spheres of life, including local self-government. This scientific work is devoted to the study of the impact of digitization and transformation of local self-government, by analyzing the role and significance of electronic technologies in changing approaches to optimizing the functions of local self-government. In particular, the work examines the effectiveness of the implementation of interactive platforms for the interaction of the public and authorities, as well as the impact of digital tools on ensuring transparency and openness in decision-making processes at the local government level, the role of Internet technologies in ensuring the active participation of citizens in solving local issues and forming a positive interaction between the public and the authorities. What makes it possible to analyze the activities of authorities and highlight the dynamics of changes in local self-government and determine the prospects for the further development of the modern information society. Also, the research has given a significant role to modern challenges and opportunities that have arisen as a result of the rapid development of the scientific and technical sector, the main purpose of which is to create favorable requirements for the informatization

and digitalization of local self-government, the protection of personal information of citizens, cyber security, and the need to define ethical standards for the use of digital technologies in public-administrative processes.

Particular attention is paid to interaction between different levels of government and the possibility of solving problems of coordination and integration of interlevel information systems.

Based on the research results, conclusions are made regarding the potential benefits and challenges that accompany the digital transformation of local self-government, as well as proposed recommendations for optimizing the use of digital tools in the practice of local government. In addition, the article examines the importance of developing skills and competencies in the field of information technologies among local government and civil society workers. The authors analyze the possibilities for increasing the level of information literacy and creating educational programs aimed at ensuring a comprehensive understanding and use of digital tools to improve interaction between citizens and local self-government bodies.

All these aspects help to determine the key directions of further research and development of digital local self-government in the conditions of the modern information society.

Key words: Public management and administration; local self-government; electronic government.

Постановка проблеми. У дослідженні визначається необхідністю розуміння та вирішення проблем, пов'язаних із впровадженням цифрових технологій у місцеве самоврядування.

Зростання ролі інформаційних технологій у сучасному суспільстві вносить значні зміни в організацію та функціонування місцевого управління наприклад:

1. Ефективність та трансформація послуг: Цифрова трансформація може значно підвищити ефективність надання послуг місцевого самоврядування, зробити їх більш доступними для громадян та бізнесу.

2. Залучення громадян: Використання цифрових інструментів може підвищити рівень участі громадян у прийнятті рішень та сприяти більшій відкритості влади.

3. Безпека та захист інформації: В контексті зростання кількості цифрових сервісів важливо розуміти та ефективно управляти ризиками, пов'язаними з кібербезпекою та захистом особистої інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вплив цифровізації економіки на суспільний розвиток вже давно є предметом уваги вітчизняних дослідників, і варто визначити досягнення таких вчених, як О. Вишневський, В. Гець, О. Гудзь, О. Даніков, Н. Краус, В. Ляшенко, Н. Пантелєєва, П. Пуцентейло, А. Семенов, С. Тульчинська, Л. Федулова та інші, ці роботи відіграли ключову роль у встановленні основ для подальших досліджень. На світовій арені цю проблематику вивчають багато вчених і практиків, таких як Дж. Блумберг, Й. Вран, Дж. Грей, М. Гупта, К. Елдінг, Р. Морріс, М. Муру, Н. Негропonte, Р. Сінгх, Д. Тапскотт та інші. Незважаючи на вагомий роботу цих вчених, слід визнати, що сучасні виклики і загрози, такі як пандемія COVID-19, збройна агресія російської федерації, глобальні економічні та соціальні трансформації, створюють нові умови та змінюють суспільні ефекти цифрової трансформації

економіки в Україні. Враховуючи актуальні виклики, науковцям слід провести глибокий аналіз та переоцінку впливу цифровізації на економіку держав та на вітчизняний суспільний розвиток у контексті нових викликів та сучасних глобальних перетворень. Наприклад, нові напрями дають змогу вивчати та просувати нові теми розвитку науки публічного управління та нові методи у практичну діяльність. Цифрові технології можуть стати джерелом інновацій у методах управління, що сприяє покращенню якості життя громадян. Розглядаючи міжнародні віяння глобальних тенденцій та цифрової трансформації, нових підходів до розуміння та адаптація місцевих урядів до змін є важливим елементом глобального розвитку.

Отже, наукова робота має потенційно значущий внесок у розуміння та вирішення питань цифрової трансформації місцевого самоврядування в сучасних умовах.

Мета статті. Робота спрямована на визначення шляхів поліпшення місцевого самоврядування через використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та врахування найновіших світових тенденцій у цифровій трансформації управління.

Виклад основного матеріалу. Бурхливий розвиток всесвітньої інформатизації, спричинений бурхливим розвитком промисловості та технологій, викрив значні проблеми у громадській діяльності та надав нові можливості до ефективної діяльності державних інституцій. Електронне урядування надає можливість до швидкого доступу до послуг, але слід відзначити важливість досліджувати, як електронне урядування впливає на доступність послуг для всіх верств населення, враховуючи можливі бар'єри для тих, хто не має доступу до цифрових технологій.

Слід відзначити такі види участі громадської діяльності:

1. Активна участь, характерними рисами якої є участь у голосуваннях, партіях, громад-

ських зборах, формування петицій щодо проблем, формування звернень до влади шляхом збору підписів, обговорення питань на форумах та громадських зборах, публічних слуханнях та конференціях, круглих столах, учать у створенні громадських проєктів, виявлення недоліків та надання пропозицій щодо покращення електронних сервісів, участь у волонтерських рухах та добровільній допомозі.

2. Пасивна участь: відсутність участі в громадських ініціативах, недостатня політична участь, відсутність взаємодії з владою, неінформованість та відсутність громадянської освіти, не виявляють зацікавленості в обговореннях громадських питань, байдужість до політичних та суспільних подій. Ці характеристики вказують на відсутність активного інтересу та участі пасивних громадян у громадських процесах.

У багатьох випадках пасивність може бути обумовлена різними факторами, включаючи втомленість від політичних подій, відчуття безсилля, або низький рівень громадянської освіти.

Активні громадяни відіграють ключову роль у формуванні цивільного суспільства та сприяють покращенню якості життя в своєму суспільстві. Активна участь громадян у процесах місцевого самоврядування є важливою. Проте, важливо враховувати, які цифрові інструменти можуть бути доступні та зрозумілі для різних груп населення.

Неостанню роль у формуванні ефективного державного управління відіграє освіта та компетентності посадових осіб та громадян. Слід також зазначити такі протиріччя громадян переважно до працівників органів влади а саме до доброзичливості та порядності. Значну роль відіграють етичні аспекти цифрового управління: з необхідністю зберігання та обробки великої кількості інформації виникають етичні питання, пов'язані з приватністю, справедливістю та довірою.

Важливо визначити та розв'язати питання щодо інклюзивності цифрових інновацій, забезпечуючи, щоб всі групи населення мали рівний доступ та можливість використовувати ці технології. Цей аспект особливо актуальний на сьогодні у зв'язку із веденням бойових дій та великими втратами для нашої держави здоров'я усіх громадян та після бойових дій, що спричинено засміченням бойовими частинами значних територій нашої держави вибуховими предметами та іншими факторами, аспекти визначають складні виклики та проблеми, які виникають із впровадженням цифрових технологій у місцеве самоврядування.

У дослідженні було розглянуто вплив цифрових інструментів на взаємодію між місцевими, регіональними та центральними рівнями управління, зокрема в контексті координації інформаційних систем.

Важливим етапом дослідження є як цифрова трансформація впливає на взаємодію з підприємствами та як можна створити сприятливе середовище для бізнесу через використання цифрових інструментів та взаємодії із органами влади та аналіз вартості впровадження цифрових технологій, можливих економічних вигід для обох сторін, а також управління ресурсами та інвестиціями в цифрові ініціативи.

Розуміння проблем які можуть негативно вплинути на інтенсивність впровадження в повсякденне життя інноваційних- інформаційних технологій є важливим для розуміння та вирішення викликів, що виникають внаслідок цифрової трансформації в місцевому самоврядуванні та формування стратегій подолання цих викликів. Впровадження цифрових технологій в місцеве самоврядування може призвести до численних позитивних наслідків:

Автоматизації повсякденних завдань, за допомогою використання цифрових інструментів можуть допомогти оптимізувати процеси та призвести до підвищення ефективності роботи місцевих урядів та органів самоврядування.

Використання електронних платформ і онлайн-сервісів дозволяє громадянам отримувати доступ до різних послуг швидко та зручно, покращуючи якість обслуговування.

Цифрові інструменти сприяють залученню громадян до участі у процесах прийняття рішень, голосування та надання власних пропозицій, що сприяє більшій демократії.

Електронні платформи дозволяють швидко та легко розповсюджувати необхідну важливу інформацію щодо діяльності органів самоврядування, дозволяючи охопити більше громадян та зробити більш доступні для громадян умови.

Цифрові технології можуть спростити адміністративні процеси та знизити рівень бюрократії через автоматизацію та електронну обробку документів.

Використання цифрових інструментів сприяє створенню прозорої та доступної бази даних що полегшує моніторинг та аналіз діяльності органів місцевого самоврядування.

Автоматизація та розвиток розумних "розумних" міст, шляхом впровадження цифрових технологій дозволяє покращити та допомогти у розвитку більш врегульованого

та гармонічного життя громадян, де використання даних і технологій спрямоване на покращення якості життя мешканців. Тобто цифрові ініціативи сприяють розвитку інновацій та створенню технологічних рішень, що можуть бути корисними для інших галузей економіки.

Щодо негативних наслідків впровадження та швидкого просування інформаційних технологій у життєвий простір громадян слід відзначити такі.

Впровадження цифрових технологій в місцеве самоврядування може супроводжуватися рядом негативних наслідків та викликів: зростання обсягів цифрової інформації може збільшити ризик кібератак та порушень приватності громадян, які використовують цифрові сервіси.

Розшарування верств населення між тими, хто не має доступу до цифрових технологій або не володіє необхідними навичками, такі громадяни можуть бути виключені з отримання певних послуг та можливостей, створюючи цифровий розрив. До такої категорії слід віднести людей похилого віку, малозабезпечені шари населення та представників сільського населення.

Реалізація цифрових ініціатив може вимагати великих фінансових витрат, особливо для менших місцевих урядів, що може стати фінансовим тягарем. Автоматизація процесів за допомогою цифрових технологій може привести до втрати робочих місць в деяких секторах, де раніше виконувалися рутинні завдання. Збір та аналіз великих обсягів даних може породжувати ризики стосовно вторгнення в приватне життя громадян та може викликати опозицію з боку громади.

Залежність від цифрових інструментів може призвести до втрати особистого контакту та взаємодії між представниками влади та громадянами, тобто цифрові технології можуть призвести до вузького сприйняття та врахування потреб лише тих, хто активно користується цифровими інструментами. Недостатній рівень інформаційної грамотності серед громадян може ускладнити взаємодію з цифровими інструментами та послугами.

Впровадження цифрових технологій у місцеве самоврядування потребує значних фінансових надходжень у місцевий бюджет або надходження можуть здійснюватися з різних джерел.

Одним із основних джерел фінансування може бути бюджет самого місцевого уряду. Це може включати цільове виділення коштів на розвиток цифрової інфраструктури та впровадження електронних сервісів.

Уряд може надавати фінансову підтримку у вигляді грантів або субсидій для реалізації конкретних цифрових проєктів. Це може стосуватися як загальних цифрових ініціатив, так і виділення коштів із бюджету або із спеціальних фондів під створення специфічних грантових проєктів у сфері місцевого самоврядування.

Залучення приватних коштів від компанії у партнерських домовленостях що може забезпечити не тільки фінансову підтримку, але й технічні ресурси, практичну базу та експертні знання для реалізації цих проєктів;

У разі вирішення стратегічних завдань або реалізації проєктів важливих для регіонального чи міжнародного розвитку, місцеві уряди можуть отримувати фінансову підтримку від міжнародних організацій чи іноземних партнерів. У деяких країнах діють спеціальні фонди або програми, спрямовані на розвиток електронного урядування та цифрових технологій на рівні місцевого самоврядування;

В деяких випадках, особливих якщо цифрові проєкти мають обласний або національний вплив, фінансування може надаватися відповідними рівнями влади.

Головними законодавчими актами, що регулює впровадження цифрових технологій в місцеве самоврядування, може значно відрізнятись в різних країнах. Тема цифрового управління та електронного урядування набуває все більшого значення, і багато країн впроваджують відповідне законодавство для забезпечення ефективності та безпеки цих процесів. Ось загальні аспекти, які можуть бути включені до законодавства:

Захист особистих даних та кібербезпека: визначає стандарти та вимоги щодо захисту особистих даних громадян, шляхом забезпечення кібербезпеки у процесі збору, обробки та забезпечення зберігання інформаційних даних.

Електронне урядування та доступ до інформації: повинні забезпечувати основні принципи та стандарти електронного урядування, а також включати доступність інформації для громадян через електронні канали. Регулювання щодо використання електронних сервісів, включаючи електронні форми звернень, онлайн-консультації та інші цифрові послуги, які можуть надаватися місцевими органами влади. Контроль та регулювання публічної системи закупівель, електронних торгів та цифрових їх процесів шляхом забезпечення прозорості і конкурентоспроможності усіх зацікавлених сторін та їх ефективності, якості для підприємства та держави.

Також головним правилом при повноцінному застосуванні електронного урядування є етичність та інші аспекти цифрового управління: Законодавство визначає етичні норми та принципи використання цифрових технологій у владних структурах, визначення правил та норми громадської участі у цифрових процесах, таких як е-консультації та громадські обговорення.

Законодавство, яке регулює цифрове управління та електронне урядування, може включати деякі недоліки, які обмежують його ефективність та адаптацію до змін в технологічному середовищі. Декілька потенційних недоліків в цьому контексті включають:

Застарілість: Часто законодавство не встигає наздогнати темпи технологічного розвитку, що призводить до застарілості правових норм та втрати їхньої актуальності.

Не адаптованість швидкого реагування: Законотворчі процеси можуть бути дуже нединамічними та тривалими, що ускладнює швидке реагування на нові виклики і можливості, що виникають в контексті цифрового управління. Нерідко закони можуть бути занадто жорсткими та малогнучкими, що ускладнює їх адаптацію до змін у технологічному середовищі та потреб громадян.

Не універсальність законодавства: законодавство може бути роздробленим та неефективним у випадках, коли відсутня чітка координація між різними рівнями влади (локальним, регіональним, національним), відсутність посилань на міжнародні стандарти.

Проблеми з приватністю та безпекою: Закони можуть бути недостатньо прозорими або суперечити принципам приватності та безпеки, що може викликати протести та недовіру громадськості.

Для подолання цих недоліків слід впроваджувати механізми оновлення та адаптації законодавства, сприяти взаємодії громадськості та науковців під час розроблення законодавчих актів та усіма суб'єктами законотворення а також активно вивчати та враховувати міжнародний досвід та посилатись на практику у всіх сферах публічного управління.

До головних шляхів оптимізації законодавчих актів слід зосередитись на сприянні ефективності інтеграції цифрових технологій у місцеве самоврядування а саме застосуванні таких підходів як створенні гнучких та швидких механізмів за допомогою яких можливо швидко провести процедуру оновлення законодавчих актів, та адаптувати норми до швидко змінюваних технологій.

Проводити у практичне поле спеціалізовані комісії та робочі групи: які дозволять об'єднувати у своєму складі представників із різних сфер публічного управління та дозволити участь експертів, громадських організацій, практиків представників бізнесу для розробки та обговорення цифрових ініціатив.

Здійснення узгодженого підходу між національним та регіональним законодавством для уникнення розбіжностей та конфліктів.

Сприяння партнерським відносинам із приватним сектором для спільної реалізації цифрових проєктів. Введення чітких та сучасних норм щодо електронної безпеки та захисту приватності громадян, враховуючи нові виклики та стандарти розробка яких сприяє розвитку механізмів активного залучення громади та громадян у процес розробки та перегляду ініціатив регулювання та взаємодії між інформаційними системами на різних рівнях влади та визначення стандартів для забезпечення їхньої сумісності. Забезпеченню універсального доступу до законодавчих норм які гарантують універсальний доступу громадян до цифрових послуг з урахуванням потреби різних верств населення. Посиленню ролі міжнародного співробітництва які сприяють співпраці та обміну найкращими практиками між країнами. Впровадженню стимулів, таких як податкові винятки чи інші преференції, для компаній та організацій, що активно впроваджують інноваційні цифрові рішення.

Тобто слід зазначити що ці пропозиції можуть сприяти створенню більш досконалого та сприятливого середовища для розвитку цифрового управління та забезпечити адаптацію законодавства до швидких змін та вимог сучасності.

Проведений аналіз електронних платформ та інтерактивних інструментів які підвищують ефективності та участі громадян у публічному управлінні державою є важливою складовою в контексті сучасних тенденцій у публічному управлінні та електронному урядуванні.

Стосовно функціональності та зручності використання можна зазначити такі:

1. Оцінка функціоналу електронних платформ, включаючи можливості реєстрації, звернень громадян, електронних голосувань тощо.

2. Вивчення рівня зручності та доступності для громадян і користувачів з різним рівнем інтернет-компетентності.

3. Аналіз ступеня відкритості інформації на електронних платформах.

4. Оцінка механізмів забезпечення прозорості дій владних структур та відповідальності.

5. Вивчення інтерактивних інструментів, які сприяють активній участі громадян у прийнятті рішень.

6. Аналіз механізмів збору і зворотного зв'язку від громадян щодо різних ініціатив.

7. Захист даних та приватності: Визначення рівня захисту особистих даних на платформах.

8. Оцінку правил та політик щодо конфіденційності та безпеки інформації.

9. Інноваційні технології: аналіз використання інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, для підвищення ефективності платформ та інструментів.

10. Вивчення наявності механізмів для ефективного управління кризовими ситуаціями та пандеміями через електронні платформи.

11. Перевірка відповідності електронних платформ міжнародним стандартам та передовим практикам.

12. Оцінка ефективності використання ресурсів та фінансових витрат на розвиток і підтримку електронних платформ.

Проведення подібного аналізу дозволяє виокремити головні напрями та визначити сильні сторони та переваги електронних платформ, але й виявити області для подальшого вдосконалення та з метою підвищення ефективності та задоволення потреб громадян. Вже сьогодні ми можемо побачити позитивні результати електронного урядування та інтеграції електронних систем у повсякденне життя та інтеграції з існуючими системами: наприклад: Розгляд наявності ініціатив щодо підвищення інформаційної грамотності громадян для ефективного використання електронних платформ. Інститут 3 віку, проведення курсів комп'ютерної грамотності, курсів підвищення кваліфікації у ВНЗ та ін.

Вивчення механізмів управління процесами на електронних платформах та використання аналітичних інструментів для прийняття рішень. Аналізу готовності та здатності електронних платформ швидкої адаптації до змін у суспільстві та технологій. Дослідження наявності механізмів для запобігання маніпуляціям та «фейкам» на електронних платформах. Обміну досвідом та розробкою і

обслуговуванням електронних платформ для можливого впровадження подібних практик у законодавчою діяльність. Аналіз того, які електронні платформи забезпечують включення різних соціальних, етнічних та вікових груп у процеси прийняття рішень.

Цей аналіз допомагає визначити ключові аспекти ефективності та участі громадян на електронних платформах та надати підстави для удосконалення та розвитку цих інструментів у майбутньому.

Висновки. У цій праці головною метою роботи було зосередитись на ретельному аналізі впливу цифровізації на трансформацію місцевого самоврядування в Україні. У ході роботи були отримані узагальнені результати в процесі яких були зроблені такі висновки які надають важливі уявлення про сучасний стан та перспективи розвитку цифрового управління на місцевому рівні в Україні.

Актуальність цифровізації в місцевому самоврядуванні вказує на те, що цифровізація є необхідним етапом для оптимізації та підвищення ефективності місцевого самоврядування в контексті сучасних викликів та можливостей, дослідження розкриває позитивні наслідки цифрової трансформації, зокрема поліпшення доступу до послуг, збільшення прозорості та ефективнішого взаємодії з громадянами та також негативні сторони цифрового управління, такі як проблеми конфіденційності, безпеки даних та виключення окремих груп населення. Слід зазначити що, невідповідне фінансування та наявні легітимні перешкоди можуть гальмувати повноцінне впровадження цифрових ініціатив на місцевому рівні. Не останню роль відіграє роль громадської освіти, яка допоможе громадинам ефективно використовувати цифрові інструменти та брати активну участь у процесах місцевого управління. Слід зазначити, що у роботі містяться рекомендації стосовно оптимізації стратегій цифрового управління, враховуючи унікальні особливості місцевого самоврядування в Україні. Узагальнюючі можливості для подальших досліджень, зокрема у напрямках вдосконалення законодавства, дослідження впливу цифровізації на соціальні відносини та аналіз міжнародного досвіду.

Література:

1. Вінник О. Переваги та ризики цифровізації економіки: проблеми правового регулювання. *entrepreneurship, economy and law*. 2020. № 3. С. 56–62. URL: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.3.10> (дата звернення: 01.12.2023).
2. Демощенко, Г. Вплив цифрової трансформації на муніципальне управління. *Аспекти публічного управління*, 2022. 10(1), 36–42. URL: <https://doi.org/10.15421/152274>
3. Е-урядування – ключ до реформ в Україні. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/e-uryaduvannya-klyuch-do-reform-v-ukrayini> (дата звернення: 10.12.2023).

4. Кириченко С. О., Баранніков М. О. автоматизація основних бізнес- процесів як основа підвищення ефективності функціонування підприємства в сучасних умовах. *Agrosvit*. 2023. № 9-10. С. 106–112. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.9-10.106> (дата звернення: 26.12.2023).
5. Константинівська А. Особливості запровадження електронного урядування в Україні. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Державне управління. 2018. Т. 29(68), № 6. С. 47–50.
6. Лук'янова Г., Венгліньська А. Особливості впровадження електронного урядування в органах виконавчої влади України. Аналітично-порівняльне правознавство. 2021. № 4. С. 175–179. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.04.30> (дата звернення: 20.12.2023).
7. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки : Постанова Каб. Міністрів України від 05.08.2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-p#Text> (дата звернення: 18.12.2023).
8. Розвиток електронного урядування уряд затвердив процес е-ідентифікації. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/rozvytok-elektronnoho-uriaduvannia-uriad-zatverdvyv-protses-e-identyfikatsii> (дата звернення: 15.12.2023).
9. Benefits of Digital Government Services. GovOS: веб-сайт. URL: <https://govos.com/blog/benefits-of-digital-government-services/> (дата звернення: 30.12.2023 р)
10. Benefits of Digital Transformation for Local Government. GovPilot: веб-сайт. URL: <https://www.govpilot.com/blog/benefits-of-digitaltransformation-for-local-governments>
11. Four digital, data and technology challenges slowing local government evolution. MadeTech: веб-сайт. URL: <https://www.madetech.com/blog/four-challenges-slowing-local-government-evolution/>

References:

1. Advantages and risks of digitalization of the economy: problems of legal regulation. (2020). *Entrepreneurship, Economy and Law*, (3), 56–62. Retrieved from <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.3.10>
2. Automation of basic business processes as the basis of improving the efficiency of enterprise functioning in modern conditions. (2023). *Agrosvit*, (9–10), 106–112. Retrieved from <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.9-10.106>
3. Benefits of Digital Government Services. GovOS: веб-сайт. Retrieved from <https://govos.com/blog/benefits-of-digital-government-services/>
4. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2019, January 30). E-governance: the key to reforms in Ukraine. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/e-uryaduvannya-klyuch-do-reform-v-ukrayini>
5. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023). We apologize for the inconvenience... Development of e-governance: the government has approved the e-identification process. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/rozvytok-elektronnoho-uriaduvannia-uriad-zatverdvyv-protses-e-identyfikatsii>
6. Demoshenko, G. (2022). The impact of digital transformation on municipal management. *Public Administration Aspects*, 10(1), 36–42. Retrieved from <https://doi.org/10.15421/152274>
7. Kelly, H. (2023, August 16). 13 benefits of digital transformation for Local Government 2023. GovPilot. Retrieved from <https://www.govpilot.com/blog/benefits-of-digital-transformation-for-local-governments>
8. Konstantinivska, A. (2018). Peculiarities of introduction of electronic governance in Ukraine. *Scholarly Notes of V. I. Vernadsky Tavri National University*, 26(98), 47–50. Retrieved from https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/6_2018/12.pdf
9. Lukyanova, H., & Venhlynska, A. (2022). Features of the introduction of e-government in the Executive Authorities of Ukraine. *Analytical and Comparative Jurisprudence*, (4), 175–179. Retrieved from <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.04.30>
10. Ocskó, G. (2021, May 28). *Four Digital, data and technology challenges slowing local government evolution*. Made Tech. Retrieved from <https://www.madetech.com/blog/four-challenges-slowing-local-government-evolution/>
11. On approval of the state regional development strategy for 2021-2027. Official website of the Parliament of Ukraine. (2020). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/695-2020-%D0%BF>